

filosofiske Doktorgrad, uanset at han kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud illaudabilis til sin Embedsexamen. Det indsendte Andragende blev anbefalet af Konsistorium og det filosofiske Fakultet under Henvisning til, at den af Ansøgeren tidligere opnaaede Medaille for Besvarelse af en af Universitetets Prisopgaver maatte antages at kunne supplere, hvad der manglede i Examenskarakteren.

— Ligeledes blev det ved kgl. Resolution af 8de Juli 1895 tilladt Cand. med. & chir. *J. J. Eschen* at disputere for den medicinske Doktorgrad, uanset at han kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud illaudabilis til sin Embedsexamen. Andragendet blev anbefalet af Konsistorium og det lægevidenskabelige Fakultet, der bemærkede, at Andrageren ved forskellige offentliggjorte Arbejder havde godtgjort sin almindelige videnskabelige Modenhed og Indsigt i sit specielle Fag.

VI. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Torsdagen den 15de November 1894. Talen *) holdtes af Professor, Dr. theol. P. Madsen. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Embedets og Menighedens Samvirken i det kirkelige Arbejde«. 74 S. 4to.

Indbydelsesskriftet indeholdt tillige foruden de i Aarets Løb promoverede 8 Doktorers og 1 Lic. theol.s Levnedbeløb tillige de i Anledning af Drs. kgl. Højheder Kronprinsen og Kronprinsessens Sølvbryllup kreerede 30 Æresdoktorers.

Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Fredagen den 19de April 1895. Universitetets Rektor, Professor, Dr. Ludv. F. A. Wimmer holdt Talen **). Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Samme: »Om Undersøgelsen og Tolkningen af vore Runemindesmærker«. 115 S. 4to, med en Indholdsfortegnelse og Afbildning af en Runesten.

VII. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

I. Universitetsbibliotheket.

Ved Skrivelse af 6te April 1895 meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet Konsistorium, at Rigsarkivar, Dr. phil. A. D. Jørgensen havde henvendt sig til Ministeriet med Besværing over, at en »Slægtbog« — han havde ladet trykke med det Forbehold, at Bogen som fuldstændig privat ikke maatte afleveres til de offentlige Bibliotheker, men som desuagtet, formentlig ved en Fejltagelse, var blevet afleveret af vedkommende Bogtrykker — efter hans derom fremsatte Begjæring ikke var bleven tilbage-

*) Trykt i „Fra Bethesda“ Nr. 48. 1894.

***) Refereret i „Berlingske Tidende“ Aftenudg. Nr. 90 for Fredag den 19de April 1895.

leveret ham fra det store kongelige Bibliothek, idet Overbibliothekaren kun havde tilbudt ham at træffe saadanne Foranstaltninger, hvorved Bogen indtil videre kunde undrages Offentligheden. Idet Andrageren derhos havde oplyst, at Overbibliothekaren ved Universitetsbibliotheket havde tilbage-sendt ham det paagjældende Exemplar, havde han anholdt om, at Ministeriet ved en offentlig Bekjendtgjørelse vilde fastslaa sin Opfattelse af det her foreliggende Retsspørgsmaal. Overbibliothekaren ved det store kongelige Bibliothek havde derefter i en over Sagen afgiven udførlig Erklæring søgt at imødegaa Andragerens Betragtning og tillige udtalt sig imod, at Fortolkningen af de gjældende Lovbestemmelser blev gjort til Gjenstand for ministeriel Bekjendtgjørelse.

Ministeriet anmodede derhos Konsistorium om at indhente en Erklæring over Sagen fra Overbibliothekaren ved Universitetsbibliotheket samt tillige selv at afgive en nærmere Udtalelse om de paagjældende Spørgsmaal.

Ved Skrivelse af 13de Maj s. A. indsendte Konsistorium en Erklæring af 17de April s. A. fra Overbibliothekar Birket Smith — hvilken Erklæring findes trykt i det følgende i Beretningen om Universitetsbibliotheket — idet Konsistorium bemærkede, at det formentlig vilde være ørkesløst at imødegaa den lange juridiske Undersøgelse, som Overbibliothekar Bruun havde anstillet, thi hvad end en Bogstavfortolkning af de paagjældende Lovbestemmelser maatte føre til, var det givet og vist, at Meningen med den hverken kunde være eller nogensinde praktisk var bleven fortolket at være den, at alt hvad der trykkes, blot Bryllups- og Begravelsesvers m. m. undtagne, skulde afleveres til Bibliothekerne. En saadan Ordning vilde hverken Staten eller Private kunne være tjente med. Sæt f. Ex., at Ministerierne ikke kunde lade trykke fortrolige Instruxer, Betænkninger o. s. v., uden at de skulde indlemmes i de offentlige Bibliotheker. Krigsministeriet turde have havt et advarende Exempel paa, hvad slig Aflevering førte til, naar den skete ved en Fejltagelse. Sæt, at ingen Kommission turde lade foreløbige Forslag og Betænkninger trykke, uden at de gennem Bibliothekerne bleve tilgængelige for Offentligheden. Den hidtil værende vante Benyttelse af Bogtrykkerpressen vilde da være i høj Grad vanskeliggjort for Kommissionerne, da man dog ikke ønskede ethvert muligvis ganske umodent og urigtigt Forslag bragt frem for Offentligheden. Hvorledes ogsaa Trykning af fortrolige Forhandlinger i politiske Partimøder vilde være umuliggjort ved en slig Ordning, skulde blot i forbigaaende bemærkes.

Ikke mindre vilde det dernæst være utaaaleligt for den Private, der vilde lade en Bog, som f. Ex. den omtalte Slægtbog, trykke blot til sin egen og sine nærmestes Efterretning, at han ikke skulde kunne gjøre dette uden at se sig og sit Arbejde prisgivne den offentlige Kritik. Derved vilde Affattelsen af saadanne Arbejder til Gavn og Glæde for den enkelte hindres paa en fuldkommen hensigtsløs Maade; men der kunde dog ikke være nogen fornuftig Mening i at hindre Pressens Benyttelse til den Slags *private* Arbejder. En Afleveringspligt til Bibliothekerne i den af Overbibliothekar Bruun hævdede Udstrækning vilde sikkert bevirke, at mange saadanne Arbejder enten slet ikke bleve udførte, eller at man til deres Mang-

foldiggjørelse benyttede den sikre Haandskrift i Stedet for den kompromitterende Presse.

Overbibliothekar Bruuns Henvisning til eventuelt at lægge de Tryksager, der ikke burde gjøres til Gjenstand for Offentliggjørelse, under Laas og Lukke, vilde vist hverken berolige offentlige Myndigheder eller Private, da Sagerne dog vare unddragne deres eget Værge, og de derfor ikke vilde føle sig tilstrækkelig betryggede mod mulige Fejl eller Forsømmelse ved Bevogtningen i et Bibliothek med et talrigt Personale, hvor saa let tidligere eller senere en ufrivillig Indiskretion kunde tænkes at ske. Hvad Mening vilde der dernæst ogsaa være i at kræve en Bog afleveret til Bibliotheket, hvor den dog altid skulde lægges under Laas og Lukke, hvis man ikke havde en *uberettiget* Bagtanke om tidligere eller senere at gjøre den tilgængelig for Offentligheden.

Efter Konsistoriums Mening var det derfor givet, at der maatte drages en vis Grænse for, hvilke Tryksager der bleve at aflevere til Bibliothekerne; at det, der skal afleveres, maatte have en vis Offentlighed i Modsætning til rent private og fortrolige Tryksager; men at afmærke denne Grænse ved en enkelt Formel lod sig vanskelig gjøre. Man kunde ikke sætte Skjællet ved Offentliggjørelse gennem Salg: thi der var mange Tryksager, saasom Aarsberetninger, Programmer m. m., der ikke bleve solgte, men blot uddelt i større eller mindre Kredse, og som dog netop vare bestemte til at komme Offentligheden for Øje, hvorfor de med Føje burde afleveres. Selv om dernæst en Tryksag ikke var af denne Natur, men kun mere privat, f. Ex. bestemt til Uddeling blandt en snævrere Kreds af Slægt og Venner, vilde der heller ikke være nogen Grund til at hindre Afleveringen, naar Forfatteren ikke selv havde noget imod den, eller han dog maatte finde sig beroliget ved Overbibliothekarens Sikkerhedsforanstaltninger; men hvor dette ikke var Tilfældet, der havde og burde han formentlig bevare sin Ret til at hindre Afleveringen og forbyde Bogtrykkeren at iværksætte den uden at udsætte sig for at sættes under Tiltale for Anstiftelse til Forbrydelse.

Den Vanskelighed, som en nøjere Afgrænsning af Afleveringspligten i det enkelte ud fra de angivne Synspunkter saaledes kunde volde, var der imidlertid formentlig ingen Grund til at komme nærmere ind paa, da den alt i det væsentlige turde være draget ved en lang og fast Praxis. Den foreliggende Konflikt var jo vistnok et heldigvis enestaaende Tilfælde, og det vilde da formentlig være hensigtsmæssigere at træffe en Afgjørelse af det end at indlade sig paa den brydsomme Opgave at formulere en almindelig Anordning, som tilmed vilde frembyde den Betænkelse, at den vilde være udsat for at underkjendes af Domstolene, da Anordning af 20de Januar 1832 ifølge sit Indhold overfor Borgerne kun vilde kunne fortolkes autentisk ved Lov.

Hvad den foreliggende konkrete Tvist vedkommende Slægtebogen angik, skjønnede Konsistorium ikke rettere, end at Rigsarkivaren var fuldt berettiget til at paalægge Bogtrykkeren at undlade Aflevering til Bibliothekerne, og at derfor Afleveringen var sket med Urette ved en Fejltagelse, og at vedkommende Overbibliothekar, saaledes som ogsaa Overbibliothekar

Birket Smith alt havde gjort, burde gjøre denne Uret god igjen ved at tilbagelevere Bogen.

Ved Skrivelse af 31te Maj 1895 meddelte Ministeriet Konsistorium, at Ministeriet, efter hvad der i det hele var blevet oplyst for det i Sagen, for saa vidt havde kunnet tiltræde Konsistoriums Indstilling, som det ved Skrivelse af s. D. havde tilkjendegivet Overbibliothekaren ved det store kgl. Bibliotek, at det efter Omstændighederne fandt det rettest, at de til Bibliotheket afgivne Exemplarer af fornævnte Skrift tilbagesendes Rigsarkivaren.

2. Den botaniske Have.

a. *Bevilling af Annuum for det plantefysiologiske Laboratorium.*

Ved Finansloven for 1879—80 blev der samtidig med, at der blev ansat en Docent i Plantefysiologi, extraordinært bevilget et Beløb af 1200 Kr. til den første Anskaffelse af Apparater for plantefysiologiske Undersøgelser samt midlertidigt et aarligt Tilskud af 600 Kr. til saadanne Undersøgelser. Denne sidste Bevilling undergik ikke nogen Forandring, efter at Docentpladsen i Plantefysiologi i Finansaaret 1887—88 var blevet omdannet til et Professorat, eller efter at den i Henhold til Lov af 1ste April 1888 opførte for det planteanatomiske og det plantefysiologiske Laboratorium fælles Bygning, det botaniske Laboratorium, var tagen i Brug. I Finansaaret 1890—91 blev der derefter bevilget 800 Kr. til Lønning for en Assistent ved det plantefysiologiske Laboratorium, hvorhos der blev bevilget Lønning til en Portner ved den for Laboratorierne fælles Bygning. I Maj 1890 fremkom Professoren i Plantefysiologi med et Andragende om en Forhøjelse af Bevillingen til plantefysiologiske Undersøgelser fra 600 Kr. til 1000 Kr., idet han dog udtalte Tvivl om, at dette Beløb endog blot i den nærmeste Fremtid vilde vise sig at være tilstrækkeligt, af hvilken Grund han ogsaa senere tog Andragendet tilbage, idet han udtalte sit Haab om indtil videre at erholde det nødvendige Tilskud ud over de 600 Kr. som Tillægsbevilling. Der blev derefter i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget for 1891—92 vedrørende Universitetets Udgiftspost 3. b. fremsat en Bemærkning om, at Professoren i Plantefysiologi ikke blot vedblivende maatte anse det hidtil ydede Tilskud af 600 Kr. til plantefysiologiske Undersøgelser for uundværligt, men tillige mente, at det efter Indflytningen i de nye for disse Undersøgelser bestemte Lokaler vilde blive nødvendigt at erholde et forhøjet Tilskud, uden at der dog da endnu kunde angives noget bestemt om den eventuelt nødvendige Forhøjelses Størrelse, der først vilde kunne bestemmes, efter at der ved nogen Tids Virksomhed under de nye Forhold var vundet fornøden Erfaring i saa Henseende. For hvert af de 3 derefter forløbne Finansaar meddelte Ministeriet Samtykke til, at det bevilgede Beløb af 600 Kr. blev overskredet med henholdsvis 353 Kr. 08 Ø., 605 Kr. 55 Ø. og 956 Kr. 84 Ø., alt mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring; jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 547—49.

I Henhold til en Anmodning fra Konsistorium indsendte Professoren i Plantefysiologi, Professor R. Pedersen under 21de Juni 1894 et Andra-

gende om, at der maatte blive søgt erhvervet en fast aarlig Bevilling til Laboratoriet enten paa 2500 Kr. eller paa 2000 Kr., men i sidste Fald med Tilladelse til paa forventet Tillægsbevilling i flere Aar at overskride denne Sum med det fornødne Beløb til Anskaffelse af Instrumenter og Apparater og andre plantefysiologiske Hjælpemidler. I begge Tilfælde ønskede han derhos Tilladelse til at overføre et eventuelt Overskud fra et Finansaar til et følgende Finansaar mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

Med Hensyn til den ønskede Forhøjelse af Tilskudet til Laboratoriet anførte Professor Pedersen, at dette, efter først kun at være benyttet af ham selv og til Uddannelse af hans Assistent, fra Begyndelsen af September 1892 var kommet saa vidt i sin Ordning, at det kunde optage studerende Laboranter, og at det derfor kun i 1893—94 havde været benyttet hele Finansaaret igjennem, men at man endda ikke kunde tillægge Udgifterne i det sidstnævnte Finansaar afgjørende Betydning med Hensyn til de fremtidige Udgifter. I 1893—94 havde der nemlig kun været afholdt Øvelser for begyndere i det Øjemed, at de derigjennem kunde erhverve en fyldigere Forstaaelse af de plantefysiologiske Forelæsninger samt gjøre bekjendtskab med de simpleere plantefysiologiske Apparater og Methoder. Laboratoriet maatte imidlertid efter nu i nogen Tid at have uddannet begyndere fortsætte med Undervisning for videregaaende, der paa fuldstændig videnskabelig Maade vilde tilegne sig, helt eller delvis, den plantefysiologiske Methodik, derunder for de Studerende, der ønskede at underkaste sig en Magisterkonferens i Plantefysiologi. Endelig maatte Laboratoriet for helt at naa sit Formaal kunne benyttes af viderekomne, der her eller i Ulandet havde tilegnet sig den plantefysiologiske Methodik og ønskede at udføre et videnskabeligt Arbejde med Benyttelse af Laboratoriets Hjælpemidler samt med Raad og Vejledning af dets Bestyrer. Efterhaanden som Uddannelsen af de paa Laboratoriet Studerende blev tilendebragt, vilde det kunde ventes, at der blev et stedse stigende Antal af saadanne viderekomne, der ønskede at benytte det til Forsøgsvirksomhed, og netop disses Besøg maatte fortrinsvis antages at ville bevirke en Stigning i Udgifterne. Dog mente han, at det under de nuværende Forhold, da Laboranterne endnu vare i ung Alder, ikke var nødvendigt ved Fastsættelsen af Bevillingen for de nærmest følgende Finansaar at tage saa meget Hensyn til de viderekomne, som, efter hvad der foran var anført, længere ud i Fremtiden maatte antages at ville blive fornødent. Som Omstændigheder, der vilde forøge Besøget i Laboratoriet, anførte han ogsaa, at ikke blot botaniske, men overhovedet naturhistoriske Studerende, ogsaa Zoologer, sandsynligvis vilde benytte Laboratoriet som det eneste fysiologiske Laboratorium, der var knyttet til det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, og at Naturhistorielærere i de højere Skoler kunde antages at ville komme ind paa at udføre simpleere plantefysiologiske Forsøg i disse. Endelig bemærkede han, at Laboratoriet dels allerede var blevet, dels i Fremtiden yderligere vilde blive benyttet af kemiske Studerende, eftersom Kjendskab til Rendyrkning af Bakterier og lavere Svampe samt til disse Organismers Fysiologi var nødvendig for de Kemikere, der vilde søge Beskæftigelse ved Fabrikations rene, som ere baserede paa Mikroorganismernes Livsvirksomhed.

Hvad angik Laboratoriets Forsyning med Instrumenter og Apparater samt videnskabelige Hjæpekilder henlede Professor Opmærksomheden paa, at der ikke siden det nyopførte Laboratoriums Indretning var søgt bevilget noget samlet Beløb i dette Øjemed. Grunden hertil var, at der bestandig skete Fremskridt i Konstruktionen af de egentlige fysiologiske Præcisionsinstrumenter, og at han derfor havde anset det for rettest kun at anskaffe Instrumenter, for hvilke der havde øjeblikkelig Brug, og at udsætte Anskaffelsen af de mere kostbare Instrumenter. Nu var imidlertid i Forbindelse med Laboratoriets Udvikling til at kunne optage viderekomne det Tidspunkt naaet, da Anskaffelsen af Præcisionsinstrumenter ikke længere kunde udsættes, om der end ikke burde gaas for hurtigt frem i saa Henseende.

Under 28de August 1894 indsendte Konsistorium dette Andragende tillige med en Erklæring fra Universitetets Kvæstor. Konsistorium bemærkede, at Professor Petersen efter Forhandlinger med Kvæstor havde sluttet sig til et Forslag om et aarligt Tilskud af 2000 Kr., saaledes at hertil knyttes Tilladelse for Professoren til at overføre 200 Kr. som Udgift fra et Finansaar til et andet enslydende med den Bemyndigelse, der i Finanslovens Text var given for det fysiologiske Laboratoriums Bestyrer. Med Hensyn til extraordinære Anskaffelser af Instrumenter m. v. til Laboratoriet maatte Professoren derhos forbeholde sig særlig Henvendelse til Ministeriet, naar Bevillinger maatte anses nødvendige.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling blev der paa Finanslovsforslaget for 1895—96 optaget under Universitetets Udgiftspost 3. b., den botaniske Have, en Forhøjelse af Tilskudet til plantefysiologiske Undersøgelser fra 600 Kr. til 2000 Kr. samt en Bemærkning om fornævnte Bemyndigelse for Professoren med Hensyn til Overførsel af Beholdning m. v. fra et Finansaar til et andet.

I Anmærkningerne til Finanslovsforslaget, jfr. Rigdagstidende 1894—95 Tillæg A. Sp. 907—10 blev yderligere bemærket følgende. Da Virksomheden ved Universitetets plantefysiologiske Laboratorium — endog bortset fra sin Betydning i videnskabelig Henseende — netop fordi den rækker ud over mange praktiske Formaal, maatte faa Betydning for den stadig nye Optagelse af saadanne Formaal, navnlig indenfor Landets Hovederhverv, Landbruget, var der formentlig al Grund til at søge Laboratoriet, efter at det havde faaet Lokale, Bestyrer og Assistent, udstyret ogsaa med de til dets Virksomhed fornødne pekuniære Hjælpemidler. Det syntes derhos at maatte erkjendes, at Bevillingen af 600 Kr., der var beregnet paa de langt mindre Forhold, hvorunder der blev arbejdet, inden det nye Laboratorium blev opført, ikke vilde kunne være tilstrækkelig, efter at dette var indrettet. Med Hensyn til Størrelsen af det foreslaede Beløb maatte bemærkes, at Laboratoriet var et nyt Institut, der ikke havde noget tidligere anskaffet Grundlag at støtte sig til, bortset fra de for 1879—80 bevilgede 1200 Kr. til første Anskaffelse af Apparater, at der alene til Bøger i hvert af de senere Aar var anvendt 300 à 400 Kr., medens Bestyreren endda paa egen Bekostning havde suppleret Laboratoriets Bibliothek, samt at Prisen for de Instrumenter, som behøvedes, ofte var stor og alene for et enkelt af dem kunde

gaa op i Hundreder af Kroner, hvorfor Bestyreren selv med et aarligt Tilskud af 2000 Kr. ikke vilde kunne bestride ekstraordinære Anskaffelser af saadanne, hvilket der iøvrigt heller ikke var gjort Regning paa ved Fastsettelsen af Annuua for lignende Institutter.

Ved Finanslovsforslagets 2den Behandling i Folkethinget blev den foreslaaede Forhøjelse nedsat fra 1400 Kr. til 900 Kr. og den i Texten opførte Bemærkning udstemt, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 349—50 og 513—14 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 2339—40. Tilskudet blev derefter paa Finansloven for 1895—96 1500 Kr. aarlig.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 20de Maj 1895 blev det bevilget, at Tilskudet til plantefysiologiske Undersøgelser for Finansaaret 1894—95 maatte overskrides med 487 Kr. 75 Ø. mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring.

b. *Bevilling til Anbringelse af Etiketter paa Planterne i botanisk Have.*

For Finansaaret 1893—94 blev der paa den botaniske Haves Budget ekstraordinært bevilget 500 Kr. til Anskaffelse af Etiketter til Frilandsplanterne, særlig i et paatænkt nyt biologisk Kvarter, der skulde anlægges i Løbet af 2—3 Aar, jfr. Univ. Aarb. f. 1892—93 S. 38—40.

I Skrivelse af 25de Juni 1894 meddelte Havens Direktør, at det paatænkte Arbejde var bragt et meget betydeligt Stykke frem i Overensstemmelse med den i sin Tid udviklede Plan. Der var i nye Plæner blevet anbragt Grupper af Planter, der skulle tjene til Oplysning om Planternes Biologi, økonomiske og tekniske samt medicinske Anvendelse. Der stod ikke ret mange Grupper tilbage, mest saadanne, som skulle illustrere Frugter og Frøspredningsmidler, og disse ventedes anlagte i det næste Aar. Naar hele Anlægget var færdigt, skulde en trykt kortfattet Vejviser give besøgende fornøden Vejledning og Forklaring. Hvad Etiketteringen angik, var der blevet anskaffet 63 store Porcellænsplader og 195 smaa, alle med tilhørende Jernstativer. Der blev først prøvet med malede Zinkplader, men da disse viste sig ikke holdbare i Frilandet, maatte de kasseres, det vil sige: de bleve benyttede til de store Planter i Væxthusene. Porcellænspladerne vare holdbare, men ogsaa meget dyrere. *Dansk Navn* var anbragt mest fremtrædende, hvor et saadant haves; desuden Plantens latinske Navn, Fædreland og Familie. Der manglede endnu Etiketter ved mange Planter og for at faa Penge til at gjøre dette Anlæg, der sikkert vilde kunne faa stor Betydning for de Studerende og i det hele for det besøgende Publikums Belæring, helt færdigt, søgte Direktøren om endnu 500 Kr., hvilken Sum han tidligere havde nævnet som nødvendigt Supplement, idet han anslog Udgifterne til 1000 Kr., hvorhos han ønskede at maatte kunne anvende det Beløb, der eventuelt maatte blive til Rest af disse 500 Kr., hvis de bleve bevilgede, til Etiketter i andre Dele af Haven, da der overhovedet trængtes stærkt til saadanne.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 11te Juli 1894 til Kirke- og Undervisningsministeriet Direktørens Andragende, hvorefter der paa Finanslovsforslaget for 1895—96 under Udgiftspost 3. b., den botaniske Have, extra-

ordinært optoges 500 Kr. til Etiketter til Haven, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg A. Sp. 909—12. Bevillingen blev given paa Finansloven for 1895—96.

c. Forskjellige Sager.

Ved Udførelsen af Kommunens Parkanlæg ved Sølvgade i 1893 blev det nødvendigt at lade det tilgrænsende Stykke i den botaniske Have regulere for at bringe det i Harmoni med bemeldte Parkanlæg. Udgifterne herved vare oprindeligt paaregnede at kunne afholdes paa Havens normale Budget, men da Arbejdet maatte fremskyndes, for at det kunde blive udført samtidigt med Kommunens Anlæg, og der tillige indtraadte regnfuldt Vejr, medførte dette betydelig større Udgifter end anslaaet. I Henhold til et Andragende fra Havens Direktør blev der derfor paa Tillægsbevillingslovsforslaget for 1894—95 stillet Forslag om et ekstraordinært Beløb af 1000 Kr. paa Universitetets Udgiftskonto 3. b., den botaniske Have, til disse Udgifters Bestridelse, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg A. Sp. 2735—36 og 2799—2802.

Forslaget blev bevilget paa Tillægsbevillingsloven for 1894—95.

— Efter Indstilling fra Direktøren for botanisk Have udnævnte Konsistorium ved Skrivelse af 28de Maj 1895 Cand. mag. *C. C. Raunkjær* til Assistent ved Undervisningen i Planteanatomi fra 1ste September s. A. at regne i Stedet for Dr. phil. Kolderup Rosenvinge, der havde ønsket at fratræde til den Tid.

— Ved Universitetets plantefysiologiske Laboratorium blev der fra Begyndelsen af Finansaaret 1890—91 oprettet en Assistentplads, hvilken der blev bevilget en Lønning af 800 Kr. foruden Fribolig for en ugift og Brændsel, jfr. Rigsdagstidende 1889—90 Tillæg A. Sp. 767—68 og Univ. Aarb. f. 1889—90 S. 145—46. Der blev da bemærket, at den paagjældende Lønning var foreslaaet sat til det nævnte Beløb, i ethvert Fald foreløbig, indtil det maatte vise sig, om Assistenten maatte faa saa meget Arbejde, at hans Løn burde forøges.

I November 1894 indgav Assistenten ved Laboratoriet, Cand. mag. Hj. Jensen, der havde beklædt denne Stilling fra dens Oprettelse, et Andragende om, at hans Lønning maatte blive forhøjet til 1500 Kr., idet han til Støtte for sit Andragende henviste til Omfanget af det Arbejde, der paahvilede ham, og til de højere Lønninger, forskjellige andre Assisterter ved Universitetet oppebar.

I den af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet afgivne Erklæring af 27de November 1894 bemærkede dette, at Professoren i Plantefysiologi havde udtalt, at der var god Grund til at tilstaa Assistenten et Lønningstillæg, naar hensaaes til de Lønninger, som Assisterter ved andre Institutioner havde for lignende Arbejde, at Lønnen i hvert Fald ikke burde være under 1200 Kr. aarlig, samt at der trængtes til en Udvidelse af Assistentens Arbejdstid ved Laboratoriet til 36 Timer ugentlig, i hvilket Fald hans Løn burde være 1500 Kr. aarlig. Fakultetet foreslog, at Lønnen sattes til 1200 Kr. aarlig, idet det fremhævede, at en Forlængelse af Assistentens Arbejdstid til 36 Timer ugentlig efter en Del af Fakultetets Medlemmers Mening næppe i Længden vilde være nødvendig.

Konsistorium sluttede sig i Skrivelse af 7de December s. A. til Ministeriet til Fakultetets Udtalelser, hvorefter der af Ministeriet til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1895—96 blev stillet Forslag om fornævnte Lønnings Forhøjelse med 400 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 767—68 og 921—22 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 3458 og 3467.

Forhøjelsen blev bevilget paa Finansloven for 1895—96.

— I Anledning af et Andragende fra Materialsnedkeren og 2den Fyrbøder ved den botaniske Have om, at der maatte blive tilstaaet dem hver en aarlig Huslejegdgtjørelse af 200 Kr., meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 22de Februar 1895, at det ikke fandt Anledning til at foretage noget Skridt i denne Henseende. Konsistorium havde i Skrivelse af 14de s. M. ikke anbefalet Andragendet.

— Ved Skrivelse af 25de Maj 1895 bifaldt Ministeriet efter Indstilling fra Direktøren for den botaniske Have og Konsistorium, at der tillagdes hver af de to Mænd, som besørgede Gadefejningen udfor Haven i Gothersgade og Østerfarimagsgade, et Beløb af 25 Kr., ialt 50 Kr., som Gratiale for deres paa Grund af stærkt Snefald ekstraordinære store Arbejder i Vinteren 1894—95, saaledes at dette Beløb afholdtes som Overskridelse paa Universitetets Udgiftspost 3. b. for Finansaaret 1894—95 mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring.

3. Det zoologiske Museum.

Bevillinger til Anskaffelse af Skabe m. m. til Museet.

I Henhold til et af Konsistorium i Skrivelse af 10de November 1894 anbefalet Andragende fra Bestyreren af Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling blev der til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1895—96 stillet Forslag om en Bevilling paa 670 Kr. til Anskaffelse af et stort Udstillingsskab og Forandring af 2 Vægskabe samt Anskaffelse af et Par Borde, saaledes at der kunde blive tilvejebragt Plads til Opstillingen af Afdelingens voxende Samlinger. Museumsraadet for bemeldte Museum bemærkede i Skrivelse af 2den Oktober 1894, at der, da Museet i sin Tid blev monteret, kun blev anskaffet af Skabe og Inventarium, hvad der ansaas nødvendigt i Øjeblikket og den nærmeste Fremtid, medens det forbeholdtes Eftertiden at sørge for, hvad der senere i samme Retning maatte blive Trang til, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 349—50 og 513—14.

— I Anledning af et Andragende af 12te Januar 1895 fra Museumsraadet til Ministeriet blev der endvidere til 3die Behandling i Folkethinget af bemeldte Finanslovsforslag stillet Forslag om en Bevilling paa 815 Kr. til Udgifter ved Anskaffelse af to mindre Skabe til Museet, for at der ved en Omflytning i det kunde skaffes Plads i de større Skabe til Anbringelse af nogle store afrikanske Pattedyr, som Museet i Slutningen af 1894 havde modtaget som Gave fra Dr. Holub, og en manschurisk Hjort, et Lama og en amerikansk Bisonoxe, som i Løbet af de sidste Maaneder vare afgaaede

ved Døden i den zoologiske Have ved Kjøbenhavn og derefter vare erhvervede for Museet, jfr Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 767—68 og 924—25.

Paa Finansloven for 1895—96 blev under Universitetets Udgiftspost 3. c., det zoologiske Museum, extraordinært bevilget fornævnte Beløb, ialt 1485 Kr.

4. Det mineralogiske Museum.

a. Nedsættelse af en Kommission til Ledelsen af Danmarks geologiske Undersøgelse.

Efter at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 7de Januar 1895 havde udbedt sig Konsistoriums Erklæring angaaende Fortsættelsen af Danmarks geologiske Undersøgelse efter Professor, Dr. phil. Johnstrups Død, indsendte Konsistorium under 17de April s. A. en Erklæring af 2den s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Fakultetet bemærkede heri, at Resultatet af dets Forhandlinger vare blevne følgende:

»A. Med Hensyn til den geologiske Undersøgelses Forhold til Universitetet.

1) at den geologiske Undersøgelse maa være et Universitetet ikke umiddelbart vedrørende Anliggende,

2) at det mineralogiske Museum ligesom hidtil indrømmer Benyttelsen af et Lokale i Museet,

3) at Bøger og andre videnskabelige Hjælpemidler, som Undersøgelsens Bestyrelse maatte komme i Besiddelse af ved Bytteforbindelser med andre Institutioner, maa indlemmes i det mineralogiske Museums Bibliothek som dets Ejendom,

4) at det ved Undersøgelserne indvundne Materiale, efter at dets Bearbejdelse har fundet Sted, tilbydes Museet til Ejendom, dog uden Forpligtelse for Museet til at modtage og opbevare alt saadant tilbudt Materiale.

B. Med Hensyn til den fremtidige Bestyrelse og Ordning af den geologiske Undersøgelse.

1) at man paa Grund af de i Professor Ussings medfølgende Skrivelse nærmere paaviste Mangler og Uregelmæssigheder ved den bestaaende Ordning af den geologiske Undersøgelse, bestemt maa udtale sig imod, at der for Tiden ansættes nogen ny Bestyrer af den geologiske Undersøgelse, men at man derimod maa indstille, at der nedsættes en Kommission med det Hverv at undersøge og organisere det hele Foretagende og da nærmest:

at tilvejebringe og gennemføre bestemte, efter de vundne Erfaringer affassede Regler for Arbejdets Ordning i det hele,

at fastsætte efter Forhandling med Geologerne saadanne Principer for Optagelsen og Udarbejdelsen af de geologiske Kort, at dette kan ventes gennemført med den tilstrækkelige Ensartethed for hele Landet,

at udarbejde en Plan for det faste Personales Lønninger og for Personalets Stilling i det hele,

at i Forening med Museumsbestyreren faa udarbejdet de nødvendige Bestemmelser for Forholdet til det mineralogiske Museum.

2) at Kommissionen, saa længe den fungerer, overtager den virkelige Ledelse af den geologiske Undersøgelse, idet dens Hverv ikke alene kommer til at bestaa i Udarbejdelsen af hensigtsmæssige Bestemmelser, men navnlig i Gjennemførelsen af en fast, efter de nye Forhold afpasset Organisation.

3) Som Medlemmer af en saadan Kommission foreslaar Fakultetet: Oberst i Generalstaben L. le Maire som Formand, Dr. phil. V. Pingel og Professor, Dr. phil. N. V. Ussing. Saafremt, imod Forventning, Oberst le Maire ikke skulde være tilbøjelig til at indtræde i en saadan Kommission, foreslaar Fakultetet, at man anmoder Fabrikinspektør, Dr. phil. H. Topsøe om at indtræde i Kommissionen som dens Formand.

Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser.

Ministeriet beskikkede under 15de Maj 1895 Oberst L. le Maire som Formand og Fabrikinspektør, Dr. phil. H. Topsøe samt Dr. phil. V. Pingel som Medlemmer af den foreslaaede Kommission.

b. *Forskjellige Sager.*

I Anledning af et af Konsistorium anbefalet Andragende fra Bestyreren af mineralogisk Museum, Professor, Dr. phil. N. V. Ussing, bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 27de Maj 1895, at det mod nærmere Forklaring i Regnskabsoversigten tillodes Professor Ussing til Anskaffelse og Opstilling af 6 Skuffedarier à 24 Skuffer af Fyrretræ at anvende et Beløb paa ca. 900 Kr., der var forblevet uanvendt af Bevillingen for Finansaaret 1894—95 under Universitetets Udgiftspost 3. d., det mineralogisk-geognostiske Museum, nærmest paa den for det nævnte Finansaar til Museets Forsyning med Brændsel og til dets Rengjøring bevilgede Forhøjelse af den nævnte Bevilling.

— Ved Dr. phil. N. V. Ussings Fratræden fra 1ste Januar 1895 som 1ste Assistent ved Museet rykkede 2den Assistent Cand. phil. Hintze op i den ledigblevne Plads; som 2den Assistent blev ansat Cand. polyt. A. Jessen.

5. De lægevidenskabelige Instituter.

a. *Bevilling til Forsøg med Serumtherapi ved Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi.*

Under 19de Oktober 1894 modtog Konsistorium fra det lægevidenskabelige Fakultet et af dette varmt anbefalet Andragende fra Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen om, at der maatte blive stillet et Beløb af 10000 Kr. til Raadighed for Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi, for at dette kunde foretage en større Forsøgsrække over Serumtherapi, særligt den antidifteritiske, idet Laboratoriet da under dette Arbejdes Gjennemførelse vilde søge at fremstille antidifteritisk Serum i saa stor Mængde, at der saavel paa vore Hospitaler som udenfor disse kunde blive anstillet Forsøg over Stoffets Brugbarhed som Lægemedel.

Til Støtte for dette Andragende anførte Professor Salomonsen, at selv om de hidtil offentliggjorte Forsøg med det antidifteritiske Serum ikke vare omfattende nok til, at man allerede nu kunde fælde en bestemt Dom om dets Betydning for Difteri-Behandling, vare Resultaterne dog efter tyske og franske Forskeres samstemmende Beretninger saa gunstige, at det vilde være uforsvarligt ikke strax at tage Sagen op til Undersøgelse overalt, hvor Difterien hersker.

Dette var imidlertid kun muligt, naar hvert Land tog Sagen op paa egen Haand; de tyske Laboratorier, der først havde bragt det antidifteritiske Serum i Handelen, kunde for Øjeblikket ikke levere mere; Institut Pasteur saa sig for Tiden kun i Stand til at forsyne et Par af Paris's Hospitaler og mente nu, efter at der var stillet henved 200000 Frcs. til dets Raadighed til fortsatte serumtherapeutiske Forsøg, i det tidligste i Begyndelsen af næste Aar at kunne forsyne de franske Provinslæger med Materiale.

Men vilde man tage fat paa slige Forsøg, vilde det være rigtigst at paaabegynde dem snarest muligt, thi Tilberedningen af det antidifteritiske Serum krævede overordentlig lang Tid, var yderst besværlig og selv for den øvede forbunden med Vanskeligheder; desuden var man paa flere Punkter af Fabrikationen ikke kommet ud over det famlende Stadium.

Det vilde endvidere være naturligt at give Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi Midlerne i Hænde til disse Forsøgs Gjennemførelse, da denne Anstalt dog under alle Omstændigheder maatte anstille serumtherapeutiske Forsøg i det smaa af Hensyn saavel til Personales Uddannelse som til Undervisningen, og naturligvis vilde en saadan Forsøgsrække faa langt større Betydning, naar den kunde anstilles i lidt større Stil og med det Formaal for Øje at tilvejebringe rigelige Mængder antidifteritisk Serum.

Saa snart det engang i Fremtiden lykkedes Laboratoriet at fremstille et brugeligt Produkt, skulde dette da uden Vederlag udleveres til de Hospitalslæger — og eventuelt andre Læger — som maatte ønske at anstille Forsøg dermed, og der skulde i denne Sammenhæng bemærkes, at Professor, Dr. S. T. Sørensen meget ønskede at anvende den Behringske Serum-Behandling paa sin Difteriafdeling og havde erklæret sig villig til at anstille kliniske Forsøg med det Serum, der maatte blive stillet til hans Disposition af Laboratoriet.

De ved en saadan Forsøgsrække forbundne Udgifter vilde ikke blive smaa. Over 2000 Kr. vilde alene medgaa til at købe 4 Heste og holde dem paa Stald i ét Aar; ogsaa andre kostbare Forsøgsdyr — Geder og Marsvin — vilde det vistnok blive nødvendigt at holde. Der maatte anskaffes for circa 1500 Kr. nye bakteriologiske Apparater; Istandsættelse og Montering af et særegent Lokale i det bakteriologiske Laboratorium vilde medføre en Udgift af c. 1000 Kr.; desuden blev det nødvendigt at give et Par yngre Læger passende Honorarer for at assistere ved Forsøgene, da de løbende Forretninger og Undervisningen i Laboratoriet lagde Beslag paa den fast ansatte Assistents Tid. Allerede af det anførte vilde det fremgaa,

at 10000 Kr. ikke vilde kunne række stort videre end til at faa Forsøgene satte i god Gang.

Naar han ikke desto mindre havde indskrænket sig til at ansøge om en forholdsvis saa ringe Sum til det nævnte Formaal, var det i Tillid til, at Rigsdagen ikke i de følgende Aar vilde unddrage Laboratoriet Midlerne til at fortsætte de serumtherapeutiske Forsøg i stor Stil, hvis fremtidige Undersøgelser skulde vise, at man i det antitoxiske Serum virkelig havde fundet et virksomt Lægemiddel for Difteri.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 22de Oktober 1894 til Ministeriet varmt Professor Salomonsens Andragende.

Af Ministeriet blev der til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1895—96 stillet Forslag om Bevilling af et ekstraordinært Beløb af 10000 Kr. paa Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi; jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B Sp. 351—52 og 513—14.

Bevillingen blev given paa Finansloven for 1895—96.

b. *Forskjellige Sager.*

I Anledning af et af det lægevidenskabelige Fakultet til Ministeriet indsendt Andragende om, at det paa Universitetets Udgiftspost 4, særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, for Finansaaret 1893—94 bevilgede Beløb maatte overskrides med 320 Kr. 87 Ø., hvilken Udgift særlig hidrørte fra en nødvendig delvis Fornyelse af Accumulatormateriellet og saaledes var af ekstraordinær Natur, blev der paa Tillægsbevillingslovsforslaget for Finansaaret 1894—95 stillet Forslag om fornævnte Overskridelse, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg A. Sp. 2735—36 og 2801—4.

Overskridelsen blev bevilget paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1894—95.

— I Henhold til et af Bestyreren af Universitetets fysiologiske Laboratorium indgivet og af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium anbefalet Andragende bifaldt Ministeriet under 27de Maj 1895, at der paa Universitetets Udgiftspost 10, Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for 1895—96 maatte stilles et Beløb af indtil 333 Kr. 33 Ø. til Raadighed for Bestyreren af fornævnte Laboratorium til Afholdelse af en maanedlig Udgift, paaregnet for højst 4 Maaneder efter et aarligt Vederlag af 1000 Kr., til en Vikar under Medhjælper ved Laboratoriet Kjærs Sygdom.

6. Bevilling til Driftsomkostninger ved Undervisningen i Histologi og Embryologi.

Under 25de September 1894 modtog Konsistorium et af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet anbefalet Andragende fra midlertidig Docent, Dr. phil. R. S. Bergh om et aarligt Beløb af 400 Kr. til Driftsomkostninger ved den af ham ledede Undervisning i Histologi og Embryologi.

Dr. Bergh bemærkede i denne Anledning, at han ikke tidligere havde haft noget Rum for videregaaende Elever, men at et saadant ved Ud-

videlsen af det zoologiske Museums Studiesal var blevet stillet til hans Disposition og ogsaa rigeligt var blevet benyttet. I Foraarshalvaaret 1894 havde 5 Praktikanter arbejdet dér og i Efteraarshalvaaret 1894 arbejdede der 5. Men endnu følte i høj Grad Mangelen af mangfoldige Ting, som vare vanskelige at undvære ved Undervisningen af videregaaende; saaledes var Inventariet meget knapt, og det vilde være af stor Betydning baade for den histologiske og for den embryologiske Undervisning, om han nu og da kunde udvide det noget. Foruden Benyttelsen af en Del Apparater krævede de histologiske Undersøgelser, som udførtes af videregaaende, et rigeligt Forbrug af kemiske Reagentier. De nødvendige Udgifter i saa Henseende havde han hidtil dels afholdt paa egen Regning, dels vare — i det sidste Halvaar — nogle Udgifter ved Professor Lützens Velvillie afholdte ved Hjælp af Studiesamlingens Budget; men at der paa nævnte Budget stadig skulde kunne afses Summer til Brug ved hans Undervisning, derpaa turde han næppe regne. Ved et aarligt Beløb af 400 Kr. vilde der kunne raades Bod paa de væsentligste af de meget følelige Mangler.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 9de Oktober s. A. til Kirke- og Undervisningsministeriet Dr. Berghs Andragende, hvorefter der til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1895—96 paa Universitetets Udgiftspost 7. a. blev optaget et Beløb af 400 Kr. til Udgifter ved den af Dr. Bergh ledede Undervisning i Histologi og Embryologi, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 353—54 og 513—14 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 2342 og 2379. Forslaget blev bevilget paa Finansloven for ovennævnte Finansaar og efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 3die April 1895 bifaldet, at der af den paa Universitetets Budget til videnskabelige Formaals Fremme opførte Sum anvendtes et aarligt Beløb af 400 Kr. fra 1ste s. M. til fornævnte Driftsomkostninger.

VIII. Universitetets Forhold ud ad til.

1. Indbydelser til Kongresser i Udlandet.

I Anledning af en fra Kirke- og Undervisningsministeriet under 6te November 1894 modtagen Indbydelse til *den 6te internationale geografiske Kongres*, som agtedes afholdt i London i August 1895, indsendte Konsistorium under 8de December s. A. en Erklæring af 3die s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at der i 1891 var indkommet en lignende Indbydelse, som ikke blev modtaget, og at Professor, Dr. phil. Løffler heller ikke fandt nogen Grund til at stille sig anderledes end den Gang og vilde have stor Vanskelighed ved at deltage; han havde derimod tænkt sig Muligheden af, at det kgl. geografiske Selskab vilde sende en Repræsentant eller at Generalstaben og Søkortarkivet vilde lade sig repræsentere enten ved Delegerede eller ved Udstilling af deres Kortarbejder. Fakultetet bemærkede, at dets øvrige Medlemmer havde sluttet sig til Professor Løfflers Udtalelser.

— I Skrivelse af 2den Maj 1895 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Erklæring angaaende en Skrivelse, hvorved Danmark blev indbudt til at